

Gedeputeerde Staten**De voorzitter van Provinciale Staten van Zeeland**

onderwerp
Aanbiedingsbrief statenvoorstel
verzoek referendum
compensatiepakket
marinierskazerne

kenmerk
20026623

behandeld door
Drs. J.J.W. Cijssouw
+31 118 631472

verzonden

Middelburg, 1 september 2020

Geachte voorzitter,

Hierbij doen wij u, met het oog op de vergadering van de commissie Bestuur van 11 september 2020 en de Statenvergadering van 25 september 2020, toekomen het statenvoorstel over het inleidend verzoek tot het houden van een referendum over het statenbesluit d.d. 10 juli 2020 inzake de goedkeuring van het compensatiepakket voor de marinierskazerne.

Aanleiding

Op dinsdag 18 augustus 2020 hebben Provinciale Staten een inleidend verzoek ontvangen voor het houden van een raadgevend referendum over het statenbesluit d.d. 10 juli 2020, nr. 20020990 inzake het compensatiepakket marinierskazerne. De aanvraag is onderbouwd met de verklaring 'Veel Zeeuwen zijn niet blij met het behaalde onderhandelingsresultaat'. Het verzoek is door de voorzitter van de stichting ZeelandTOLVRIJ overhandigd aan de commissaris van de Koning, als voorzitter van Provinciale Staten. Bij het verzoek is een pakket met ondersteuningsverklaringen, alsmede een door de stichting opgestelde excel-lijst gevoegd.

Bestuurlijke overwegingen

De wens om Zeeland tolvrij te maken, delen wij volledig. Niet voor niets hebben wij daar de afgelopen jaren, te pas en misschien ook wel te onpas, voor gepleit in onze contacten met Den Haag. Maar dat een tolvrije tunnel niet in het compensatiepakket zit, is goed te verklaren.

Nadat bekend werd dat het kabinet had besloten dat de marinierskazerne definitief niet naar Vlissingen zou komen, werd speciaal adviseur Bernard Wientjes aangesteld om voor Vlissingen en Zeeland een ruimhartig compensatiepakket samen te stellen.

Ondanks de coronacrisis die uitbrak, is de heer Wientjes daarmee voortvarend aan de slag gegaan. Voordat hij zijn eindadvies op 26 juni jl. presenteerde, spraken hij en zijn team met tal van vertegenwoordigers van Zeeuwse overheden, belangenorganisaties en bedrijven. Daarbij zijn er – ook vanuit de Zeeuwse samenleving en door individuele inwoners – legio suggesties gedaan. Van een universiteit tot een pretpark en van een waterstoffabriek tot een tolvrije tunnel. Van een kenniscentrum zoetwater tot een tweede kerncentrale en een nieuw museum. Al die ideeën zijn door Wientjes bekeken, besproken en met name op haalbaarheid beoordeeld. Daarnaast heeft hij in Den Haag bij verschillende ministeries 'opgehaald' wat daar de mogelijkheden waren, en hoe die zouden kunnen bijdragen aan wat in de Tweede Kamer een "ruimhartige compensatie voor Zeeland" werd genoemd.

In de maanden dat hij aan het compensatiepakket werkte, heeft Wientjes de volksvertegenwoordigers een aantal keren op de hoogte gesteld van de mogelijke richtingen, de keuzes en zijn vorderingen. Uiteindelijk heeft de afweging van al die ideeën, belangen en mogelijkheden geleid tot het brede en samenhangende pakket dat Wientjes heeft gepresenteerd en dat vervolgens met een grote meerderheid is goedgekeurd door zowel het dagelijks bestuur van het waterschap, de gemeenteraad van Vlissingen als Provinciale Staten van Zeeland.

Hoewel het verklaarbaar is waarom er in Zeeland tol moet worden betaald (de tunnel kwam in de plaats van de eveneens niet gratis veerdienst), voelt het voor veel mensen in onze provincie onrechtvaardig. Ook voor ons. Wij blijven in Den Haag dan ook pleiten voor een tolvrij Zeeland.

Als onderdeel van het compensatiepakket zou een tolvrije tunnel echter een zeer groot beslag hebben gelegd op de daarvoor beschikbare middelen en daarmee het doel voorbijschieten. De opdracht aan de speciaal adviseur voor Zeeland was immers om een compensatiepakket samen te stellen dat vergelijkbare sociaal-economische en structuurversterkende impulsen voor Vlissingen (en Zeeland) zou opleveren als de marinierskazerne zou hebben gedaan. En dat zou een tolvrije tunnel niet hebben gedaan.

Er ligt nu een compensatiepakket dat op termijn wél die effecten heeft en waaraan zowel het waterschap als de gemeenteraad van Vlissingen en Provinciale Staten van Zeeland in zeer ruime meerderheid hun goedkeuring hebben gegeven. Ondertussen blijven de Zeeuwse bestuurders – net als veel andere Zeeuwen – zich in Den Haag sterk maken voor een tolvrije tunnel. Maar dat staat dus los van het compensatietraject, want dat is afgerond.

En die afronding heeft zich vertaald in een bestuursovereenkomst. Een contract tussen de verschillende partners. Met de goedkeuring door de verschillende gremia zijn wij een overeenkomst aangegaan met het Rijk. Een overeenkomst die niet alleen harde garanties biedt voor de genoemde sociaal-economische effecten en structuurversterkende impulsen maar ook bedoeld is als herstel van vertrouwen tussen Rijk en Regio. Er is inmiddels door het Rijk al compensatiegeld betaald en de eerste stappen zijn inmiddels gezet om het compensatiepakket uit te voeren. Indien bij een referendum de uitslag tot een duidelijk nee tegen het compensatiepakket zou leiden én Provinciale Staten gehoor willen geven aan die uitslag, dan kan dat juridisch niet worden bereikt door intrekking van het goedkeuringsbesluit of opzegging van de bestuursovereenkomst. De Provincie zou zich in dat geval wel een onbetrouwbare partner betonen richting gemeente, waterschap en Rijk. Dat vinden wij absoluut onwenselijk. Temeer omdat er dan ook nog eens volstrekt geen zekerheid is dat we daarvoor een tolvrije tunnel in het compensatiepakket terugkrijgen.

Overigens is tijdens de behandeling van het compensatiepakket in uw Staten op 9 en 10 juli jl. door Forum voor Democratie ook gepleit voor een -raadplegend- referendum. Deze motie werd met 26 tegen 9 stemmen verworpen.

Wij zullen er bij onze eigen partijen in Den Haag op aandringen het streven naar een tolvrij Zeeland op te nemen in de verkiezingsprogramma's. Wij roepen alle andere partijen die daartoe de mogelijkheid hebben, op hetzelfde te doen.

Deze overwegingen worden in deze aanbiedingsbrief gedeeld om aan te geven dat de bestuursovereenkomst waarover een inleidend referendumverzoek is ingediend, een overeenkomst is die het karakter heeft van compensatie. Het compensatiepakket is dus niet los te zien van dat wat er aan betrokken partijen moet worden gecompenseerd. De bestuursovereenkomst is met kennisneming van de initiatieven die door burgers zijn ingediend en na afstemmen met en besluitvorming door de betrokken volksvertegenwoordigende organen vastgesteld en inmiddels in werking getreden. In de overeenkomst zijn bindende afspraken gemaakt met het oog op het herstel van vertrouwen en de nakoming van afspraken binnen de afgesproken termijnen. De aard van de overeenkomst en het belang van een voortvarende uitvoering van het compensatiepakket, brengen onzes inziens met zich mee er op grond van de door Provinciale Staten vastgestelde Referendumverordening sprake is van een besluit dat niet aan een referendum kan worden onderworpen. Dat blijkt ook uit de in het statenvoorstel opgenomen beoordeling op juridische gronden van het inleidend verzoek tot een raadgevend referendum op grond van de door Provinciale Staten vastgestelde Referendumverordening.

Met vriendelijke groet,
gedeputeerde staten,

Drs. J.M.M. Polman, voorzitter

A.W. Smit, secretaris

Bijlagen: Statenvoorstel met bijlage.